

MAAKUNTAKORKEAKOULU / POHJOIS-LAPIN OSAAMISSTRATEGIA 2010-2015

1. Maakuntakorkeakoulun tavoitteet

Lapin maakuntakorkeakoulu on Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun, Lapin yliopiston ja Lapin kesäyliopiston sekä Lapin seutukuntien toimijoiden yhteistyöverkosto, joka tähtää maakunnan tasapainoiseen kehittämiseen. Toiminnan johtajatuksia ovat seutukuntalähtöisyys ja yhteistyö.

Toiminnan tavoitteena on seutukunnallisen kehittämistyön tukeminen, koulutuksen saatavuuden parantaminen sekä koulutusorganisaatioiden yhteistyön lisääminen.

Toiminta konkretisoituu seutukuntaakohtaisesti räätälöityjen, yhteisten koulutus-, tutkimus- ja kehittämishankkeiden kautta.

Lapin maakuntakorkeakoulu on osa maakunnan korkeakoulujen muodostamaa Lapin korkeakoulukonsernia, jonka koulutuksen, tutkimuksen ja palvelutoiminnan kehittämisessä koko maakunnan kattava tasa-arvoinen palveluiden tuottaminen on keskeinen tavoite. Korkeakoulukonsernin tasolla tehdyt valinnat suuntaavat myös Maakuntakorkeakoulutoiminnan palveluita tutkimus-, kehittämis- ja palvelutoiminnassa.

2. Pohjois-Lapin tulevaisuuden näkymät

2.1 Kehityskulkuja/ennusteita

- seutukunnan väestömäärä pysynee samalla tasolla
- työpaikkojen määrä vakiintunut 6 500 tasolle
- työttömyys vähentynyt ja eräillä toimialoilla on työvoimapulaa
- julkisen sektorin työpaikkojen väheneminen jatkuu, vaikka sosiaali- ja terveystoimessa lisätyövoiman tarve kasvaa voimakkaasti mm. väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi
- mekaanisen puuteollisuuden, rakentamisen sekä koneiden ja laitteiden valmistuksen kehitys positiivista
- bioenergian käytön lisääntyminen
- selkeitä kasvuodotuksia yksityisissä palveluissa
 - majoitus ja ravitsemus
 - kiinteistöalan palvelut ja rakentaminen
 - hoivapalvelut
- Saamelaiskulttuurikeskuksen positiivinen vaikutus alueen elinvoimaisuuteen ja elinkeinoelämään
- uutena, nopeasti kasvavana toimialana on kaivosteollisuus ja siihen liittyvät alihankinta- ja oheispalveluverkostot
- yksityisten palvelujen ja uuselinkeinojen (mm. matkailu, kaivos) kasvua hidastaa työvoiman saatavuusongelma

2.2 Strategiset valinnat

Pohjois-Lapin kuntien laatimissa elinkeinostrategioissa painopistealueita ovat:

- matkailu, erityisesti pohjoiseen luontoon ja kulttuuriin liittyvä
- kaivosteollisuus ja siihen liittyvät alihankinnat ja palvelut
- teknologiaosaaminen, erityisesti ilmakehän ja lähiavaruuden tutkimus sekä kylmä-, informaatio- ja kommunikaatioteknologia
- alueen luonnonvarojen hyödyntäminen ja jatkojalostaminen
- saamen kieli ja kulttuuri
- rajakauppa
- kansainvälinen kauppa ja markkinointi

Seutukunnan strategisena tavoitteena on

- 1) luoda työpaikkoja erityisesti hyödyntämällä pohjoista luontoa ja olosuhteita sekä kehittämällä näihin liittyvää osaamista
- 2) kehittää yritysten toimintaympäristöjä kasvutoimialoilla (matkailu, kaivos)
- 3) vahvistaa osaamista ja tutkimusta painopistealueilla
- 4) hyödyntää alueella olevaa yliopistollista ja muuta korkeatasoista osaamista painopistealueiden kehittämisessä
- 5) palvelurakenteiden ja -tuotantotapojen uudistaminen

3. Seutukunnan korkea-asteen toiminta

3.1 Nykytila

- monipuolinen korkeakoulututkintoihin johtava koulutustarjonta
 - sairaanhoitaja AMK –tutkintoon tähtäävä koulutus (RAMK)
 - sosionomi AMK- tutkintoon tähtäävä koulutus (RAMK)
 - matkailun ylempään yliopistotutkintoon tähtäävä koulutus (LY)
 - opiskelijoita useiden alojen etäpainotteisissa tutkintoryhmissä
- avoimen opetuksen tarjonta
 - alueellisiin tutkintokoulutuksiin integroitu avoin opetus
- seutukunnan alueella harjoitetaan vilkasta tutkimustoimintaa (mm. kansainvälisesti arvostettu avaruusfysiikan, kiinteän maan, kylmän ilmanalan ja ilmastomuutosten tutkimus- ja kehitystyö sekä monipuolinen metsä-, riista-, poro- ja kalatalouden tutkimus)
- SAKK:n korkea-asteen yhteistyö (Lapin yliopisto, Oulun yliopisto, University of Arctic- ja Sami allaskuvla)
 - Käynnistymässä Davvi-koulutushankkeen opinnot (avoin yliopisto-opetus)

3.2 Tavoitetila

- seutukunnalla on suunnitelmallista, pysyvää, erityisesti seutukunnan kehittämisen painopiste-alueita tukevaa yliopisto- ja amk-tasoisista koulutustarjontaa (avoin opetus, tutkintoon johtava koulutus)
- painopistealueita palvelee monipuolinen, alueen koordinoima tutkimus- ja kehittämistoiminta
- toiminnassa hyödynnetään Pohjois-Lapin omaa osaamista (mm. saamelaiskulttuuri, luonnontieteet, luontomatkailu)
- ryhmiä palveleva koulutus järjestetään yhteistyössä alueen koulutusorganisaatioiden (Saamelaisalueen koulutuskeskus, Rovaniemen koulutuskuntayhtymän Sodankylä-instituutti, Kalottikeskus) ja kansalaisopistojen kanssa
- yksilöllisiä verkko-opintoja hyödynnetään ammatillisesti ja tutkintotavoitteisesti
- Kalottikeskus vakiinnuttaa roolinsa Inarin (ja Utsjoen) korkeakoulutoiminnan koordinoijana. Perusteilla olevan Ailigas-instituutin rooli Utsjoen korkeakoulutoiminnan koordinoijana vahvistuu.

4. Toimenpidesuunnitelma 2010 - 2013

Maakuntakorkeakoulun toiminnan painopisteet Pohjois-Lapissa 2010 - 2013:

- hyvinvointialan osaajien kouluttaminen
- luonto- ja kulttuurimatkailun kehittämistä tukeva koulutustarjonta, tutkimus- ja kehittämistoiminta
- kaivosalaa palveleva koulutus
- erikoisammattitutkintojen tarjonta
- etäopiskelumahdollisuuksien myynti ja markkinointi

Avoin amk- ja yliopisto-opetus

Alueen avoimeen amk- ja yliopisto-opintotarjontaan sisällytetään seuraavat opinnot:

- matkailu
- kansainvälinen kauppa ja markkinointi
- liiketoimintaosaaminen, yrittäjyys, viestintä
- kieliopetus: saame, norja, saksa, ranska, espanja, italia, venäjä
- historia, kulttuuri
- saamelaiskulttuuri- ja -elinkeino -opinnot
- Aasian kielet ja kulttuuri

- opettajien pätevyätymisopinnot (saamenkieliset luokan- ja aineenopettajat)

Tutkintoon johtava koulutus

Lapin korkeakoulujen tarjoaman tutkintoon johtavan koulutuksen toteutusmuodoissa on tapahtumassa painopisteen siirtyminen alueellisista tutkintoryhmistä yksilöpohjaisen osallistumisen mahdollistaviin etäopetusratkaisuihin. Tällä hetkellä laajat etäopiskelumahdollisuudet ovat tradenomi (liiketalous ja tietojenkäsittely)-, restonomi- ja sosionomikoulutuksessa.

Aluetta palvelevan tutkintokoulutuksen toteuttamiseksi ryhdytään seuraaviin toimiin:

- suunnitellaan ja käynnistetään alueen edellyttämä sairaanhoitajakoulutus
- selvitetään sosionomi-koulutuksen alueellinen tarve
- valmistellaan ja toteutetaan alueen kehittämisen painopistealueita palvelevat erikoisammattitutkinnot
- käynnistyvissä yksilöpohjaisen etäopiskelun mahdollistavissa tutkintoon johtavista matkailualan ja liiketalouden alan koulutuksista (restonomi, restonomi ylempi-amk, liiketalous ja liiketalous ylempi-amk) kohdennettu markkinointi alueelle.

Yhteistyöelin käsittelee kokouksien yhteydessä tutkintoihin johtavia koulutusasioita, jotka tukevat koulutuksen tarjoajien suunnittelutyötä. Yhteistyöelin vastaa mm. koulutuksen paikallisten järjestelyiden ja vastuiden suunnittelusta.

Täydennyskoulutus

Seutukuntaa palvelevaa täydennyskoulutusta järjestetään mm. seuraavista teemoista

- matkailualan täydennyskoulutus (esim. laatujärjestelmiin liittyvä koulutus, uuden median hyödyntäminen matkailumarkkinoinnissa)
- kaivosalaa palveleva täydennyskoulutus

Kalottikeskuksen hallinnoiman ja koordinoiman Northern Cross-Border Cultural Experts -hankkeen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelija- ja opettajavaihoilla Pohjois-Lapin ja Murmanskin yhteistyötä kulttuurin, koulutuksen ja elinkeinoelämän alueilla. Lisäksi hankkeen tarkoituksena on lisätä suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ja opettajien kiinnostusta Venäjän kulttuuria, koulutusta ja kieltä kohtaan. Tavoitteena on, että 15 suomalaista opiskelijaa ja 10 opettajaa sekä vastavasti 25 venäläistä opiskelijaa ja 20 opettajaa osallistuu opiskelija-/opettajavaihtoon. Hankkeessa syntyviä käytänteitä, kumppanuuksia ja yhteistyötä pyritään myöhemmin levittämään myös korkeakouluyhteistyötä koskettavaksi.

Tutkimus-, asiantuntija- ja innovaatiotoiminta

Korkeakoulujen tutkimus- ja tuotekehitysosaamista kanavoidaan seuraaville aloille:

- matkailuala
- hyvinvointiala (erityisesti vanhuspalvelut)
- globaalien muutoksien vaikutukset Pohjoisella alueella

Tutkimus-, asiantuntija- ja innovaatiotoiminnan yksilöidyt tarpeet selvitetään ja toiminta valmistellaan Maakuntakorkeakoulun edustajien ja Kalottikeskuksen, Pohjois-Lapin alueyhteistyön

kuntayhtymän ja Sodankylä-instituutin yhteistyöllä.

Elinkeinoelämään liittyvien erillisprojektien valmistelusta ja hallinnoinnista vastaa Inlike Oy (Inari) sekä Sodankylän ja Utsjoen kuntien elinkeinotoimet.

Etäopiskelu

Seutukunnassa tapahtuvaa opiskelua tuetaan seuraavilla toimenpiteillä:

- etäopiskelun mahdollisuuksien ja tietoisuuden lisääminen
- etäopiskelijan tukipalveluiden kehittäminen
- tietopalveluiden varmistaminen

Etäopiskelun tukitoiminnan ja oppilaitosten yhteistyön kehittämisestä vastaavat seutukunnan oppilaitokset ja kirjastot yhdessä yhteistyöelimen kanssa.

Toteutus ja arviointi:

Toimintaa koordinoi erikseen nimetty, 1-2 kertaa vuodessa kokoontuva Maakuntakorkeakoulun Pohjois-Lapin yhteistyöelin. Maakuntakorkeakoulun toiminnan alueellisina järjestäjinä toimivat kuntien kansalaisopistot, Kalottikeskus (Inari), Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Sodankylä-instituutti.

Toiminnan ja tiedonkulun varmistamiseksi seutukunta nimeää Maakuntakorkeakoulun Pohjois-Lapin yhteyshenkilön.

Maakuntakorkeakoulun Pohjois-Lapin yhteistyöelin päättää maakuntakorkeakoulutoiminnan arvioinneista ja niissä käytettävistä menetelmistä.